

VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI DO SPRAW
KONTROLI PAŃSTWOWEJ
(NR 91)
z dnia 14 czerwca 2018 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji do Spraw Kontroli Państwowej (nr 91)

14 czerwca 2018 r.

Komisja do Spraw Kontroli Państwowej, obradująca pod przewodnictwem posłów: **Wojciecha Szaramy (PiS)**, przewodniczącego Komisji, oraz **Janusza Śniadka (PiS)**, zastępcy przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– sprawy bieżące;

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. (druk nr 2559) wraz z analizą NIK w zakresie:

1) części budżetowej 07 – Najwyższa Izba Kontroli:

a) dochody i wydatki;

2) części budżetowej 12 – Państwowa Inspekcja Pracy:

a) dochody i wydatki.

W posiedzeniu udział wzięli: **Andrzej Styczeń** dyrektor generalny Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami, **Wiesław Łyszczek** główny inspektor pracy wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Tadeusz Cieśluk**, **Tadeusz Oset** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Jacek Krzak**, **Wioleta Wasil** – specjaliści z Biura Analiz Sejmowych.

Przewodniczący poseł Wojciech Szarama (PiS):

Otwieram posiedzenie Komisji do Spraw Kontroli Państwowej. Witam na dzisiejszym posiedzeniu zaproszonych gości: pana Wiesława Łyszczka głównego inspektora pracy, razem ze współpracownikami, pana Andrzeja Styczenia dyrektora generalnego Najwyższej Izby Kontroli, również ze współpracownikami.

Czy do porządku obrad są jakieś uwagi? Nie ma. Przed rozpatrzeniem informacji Dyrektora Generalnego NIK i Głównego Inspektora Pracy, chciałbym panie i panów posłów poinformować, iż zgodnie z zaleceniem marszałka Sejmu najbliższe posiedzenie Komisji odbędzie się w tygodniu niesejmowym. 27 czerwca o godzinie 13.00 i o godzinie 14.00 odbędą się dwa posiedzenia Komisji. Na jednym posiedzeniu będą informacje Najwyższej Izby Kontroli, na drugim – przyjęcie planu pracy naszej komisji na II półrocze 2018 r. Proszę bardzo, aby sobie to w kalendarzach zaznaczyć. W takim trybie będziemy się teraz spotykać. Zresztą ten okres między dzisiejszym posiedzeniem Sejmu a lipcowym posiedzeniem Sejmu jest bardzo długi, więc któryś z tygodni możemy poświęcić na posiedzenie naszej Komisji. Nie słyszę uwag. Zatem bardzo proszę, przechodzimy do rozpatrzenia i zaopiniowania dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. wraz z Analizą Najwyższej Izby Kontroli w zakresie części budżetowej 07. Bardzo proszę, panie dyrektorze, o przedstawienie informacji.

Dyrektor generalny Najwyższej Izby Kontroli Andrzej Styczeń:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Panie, panowie posłowie, szanowni państwo. W doręczonym państwu materiale przedstawione zostały informacje o wykonaniu budżetu Najwyższej Izby Kontroli w 2017 r. Otrzymałicie państwo szczegółowe sprawozdanie, dlatego w tym miejscu skoncentruję się na wybranych ważniejszych kwe-

stiach, z uwzględnieniem czynników warunkujących realizację wykonanych zadań. Założony na rok 2017 program działań statutowych został zrealizowany. Rzeczowy zakres zadań Najwyższej Izby Kontroli został w roku 2017 w obszarze wydatków zrealizowany w wysokości 98,4%, a po stronie dochodowej w 144,3%.

Realizacja budżetu w roku 2017 oznaczała przede wszystkim: wykonanie ustaleń określonych w ustawie budżetowej; utrzymanie dyscypliny wydatków w poszukiwaniu rozwiązań oszczędnościowych mających na celu wygospodarowanie środków niezbędnych przede wszystkim do realizacji zadań inwestycyjnych; utrzymanie aktywnej działalności Izby na forum międzynarodowym, w tym na forum INTOSAI i EUROSAI oraz współpracy z innymi międzynarodowymi organizacjami kontrolnymi; wykonanie budżetu zadaniowego w zakresie Funkcji 1 zadania 1.7 dotyczącego działalności kontrolnej „Ocena działalności organów administracji publicznej, Narodowego Banku Polskiego oraz jednostek organizacyjnych wydających środki publiczne z punktu widzenia ustawowych kryteriów NIK”.

Przedstawię teraz państwu realizację budżetu Najwyższej Izby Kontroli w 2017 r. w sposób bardziej szczegółowy. Zaczniemy od dochodów, które zostały wykonane w wysokości 989 tys. zł, co stanowi 144,3% kwoty określonej w ustawie budżetowej na rok 2017. W stosunku do 2016 r. kwota wykonania dochodów jest wyższa o 298 tys. zł, tj. o 43%. Wykonane dochody ukształtowały pozycje stałe w wysokości 199 tys. zł, które w stosunku do 2016 r. zmniejszyły się o 1 tys. zł. Były to głównie wpływy z czynszów za wynajem lokali, wyposażenia i pomieszczeń gospodarczych, jak również wpływy ze sprzedaży dwumiesięcznika „Kontrola Państwowa” oraz wpływy o charakterze zmiennym w wysokości 790 tys. zł, które w stosunku do poprzedniego roku wzrosły o 299 tys. zł. W tym zawarte były m.in.: sprzedaż składników majątkowych wycofywanych z eksploatacji, sprzedaż usług noclegowych w naszym ośrodku szkoleniowym, wpływy z rozliczeń zwrotów z lat ubiegłych, wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów, które na etapie planowania są nie do przewidzenia.

Wysokie dochody NIK zrealizowała w § 095 – Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów, bo jest to kwota aż 817 tys. zł. Obejmują one wpływy z tytułu naliczonych kar za niestranne i nieterminowe wykonanie zawartych umów cywilnoprawnych oraz wpływy odszkodowań od ubezpieczycieli.

Przy planowaniu dochodów na 2017 r. w tym paragrafie uwzględniono tendencję wzrostu dochodów, jednakże wpływy z tytułu kar i odszkodowań charakteryzują się dużym stopniem nieprzewidywalności i powodują, że analogia do lat ubiegłych pozwala na ustalenie wielkości przybliżonych.

Przechodząc do omówienia wydatków przypomnę, że plan finansowy NIK w 2017 r., określony w wysokości 282 067 tys. zł, został zrealizowany w 98,4%. Natomiast w odniesieniu do wydatków poniesionych w roku poprzednim nastąpił wzrost o 3,8%.

Największy udział w strukturze wydatków mają jak zawsze wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi oraz dodatkowym wynagrodzeniem rocznym. Łącznie wyniosły one 226 599 tys. zł, co stanowiło 81,7% wszystkich wydatków Izby. Wydatki na wynagrodzenia osobowe pracowników w 2017 r. były o 0,2% wyższe od planowanych oraz o 5620 tys. zł, tj. o 3,2% wyższe od zrealizowanych w 2016 r. Wynika to z podwyższenia wynagrodzeń pracowników przy jednoczesnym spadku przeciętnego zatrudnienia, a także przesunięcia z § 4040 – dodatkowe wynagrodzenie roczne, do §4010 – wynagrodzenia osobowe pracowników środków niewykorzystanych na wypłaty dodatkowego wynagrodzenia rocznego.

Drugą pod względem wielkości stanowi grupa wydatków bieżących jednostki. Na realizację wydatków w tej grupie planowane są środki w § 4000, które w toku realizacji są klasyfikowane w paragrafach obejmujących m.in. zakup materiałów i wyposażenia, energii, usług remontowo-konserwatorskich, wykonania ekspertyz, analiz, opinii oraz opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych oraz administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe. Wydatki w tej grupie wyniosły 18 058 tys. zł, tj. 6,5% ogólnej kwoty wydatków, i były niższe od założonych w ustawie budżetowej o 2149 tys. zł, a jednocześnie wyższe od wydatków z roku poprzedniego o 635 tys. zł. Niższe niż zaplanowano wydatki w grupie wydatków bieżących jednostki jest spowodowane unieważnieniem postępowań.

Tutaj podzielę się informacją, że coraz trudniej jest w postępowaniach w administracji publicznej (nie tylko w Izbie, ale w ogóle w całej administracji publicznej). Również u nas nastąpiło unieważnienie postępowania o udzielenie zamówienia na dostawę mebli biurowych wraz z montażem. Jest to przykład jednego z zamówień. Oprócz tego w dwóch kontrolach zapłata wynagrodzenia z tytułu usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii, pierwotnie przewidywana w 2017 r., została częściowo przesunięta do realizacji w 2018 r.

Oszczędności w tej grupie wydatków powstały również w wyniku zredukowanych aktywności związanych ze współpracą międzynarodową Najwyższej Izby Kontroli. Jednostki organizacyjne NIK są dyscyplinowane do efektywnego wykorzystywania środków przeznaczonych na ich merytoryczne zdania i niezwłocznego stawiania do dyspozycji uzyskanych oszczędności.

Trzecią pod względem wielkości grupą wydatków stanowiły wydatki majątkowe wykonane w wysokości 15 987 tys. zł, co stanowi 5,8% wszystkich wydatków Izby. W porównaniu z wydatkami zrealizowanymi w roku 2016 kwota ta była wyższa o 1311 tys. zł, a w stosunku do ustawy budżetowej wyższa o 2742 tys. zł. Dofinansowanie działalności inwestycyjnej pozwoliło na dokonanie szeregu przedsięwzięć, mających na celu poprawę warunków pracy pracowników, szczególnie wielu prac modernizacyjnych w delegaturach oraz zakupu urządzeń informatycznych i technicznych.

Czwartą grupę wydatków stanowią pozostałe wydatki bieżące, które wyniosły łącznie 11 250 tys. zł, co stanowi 4% wydatków Izby. W tej grupie wydatków nastąpiło zmniejszenie wydatków w stosunku do ustawy budżetowej o 1116 tys. zł, na co bezpośredni wpływ miały działania oszczędnościowe planowane i realizowane przez wszystkie jednostki organizacyjne.

Na uwagę zasługują również oszczędności wygoszodarowane w wynagrodzeniach bezosobowych. Zmniejszenie wydatków, w stosunku do planu z budżetu ustawy budżetowej, wynika z powierzenia zadań biegłym i specjalistom prowadzącym działalność gospodarczą, a nie – jak pierwotnie planowano – osobom fizycznym, oraz jest konsekwencją działań zmierzających do realizacji zadań powierzonych jednostkom organizacyjnym NIK siłami własnych zasobów kadrowych.

Piątą grupę wydatków stanowią wydatki związane z kosztami podróży służbowych krajowych i zagranicznych, które wyniosły łącznie 5391 tys. zł, co stanowi 1,9% wydatków Izby. Z czego na podróże służbowe krajowe wydano 4572 tys. zł, co stanowi wzrost w stosunku do roku 2016 o 29 tys. zł. Wysokość wydatków na podróże służbowe krajowe wynika ze specyfiki kontroli oraz usytuowania jednostek kontrolnych, które wpłynęły także na strukturę tych wydatków. Na podróże służbowe zagraniczne wydatkowano kwotę 819 tys. zł. W stosunku do wykonania wydatków w 2016 r. jest to kwota wyższa o 125 tys. zł.

Ostatnią, szóstą grupą wydatków stanowią świadczenia na rzecz osób fizycznych zrealizowane w wysokości 254 tys. zł, co stanowi 0,1% wydatków Izby.

Szanowni państwo, kilka słów pragnę poświęcić realizacji budżetu zadaniowego. W 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli wykonywała zadanie „Ocena działalności organów administracji publicznej, Narodowego Banku Polskiego oraz jednostek organizacyjnych wydających środki publiczne z punktu widzenia ustawowych kryteriów NIK”. Celem realizowanego zadania było wspieranie działań wpływających na sprawne funkcjonowanie państwa i pozytywne oddziaływanie na skuteczność wykonywania zadań finansowanych ze środków publicznych, poprzez wskazywanie zagrożeń, nieprawidłowości, nierzetelności i braku uczciwości wykonywania zadań publicznych.

W 2017 r. w badaniu w ramach kontroli wykonania budżetu państwa poddano 26% wydatków publicznych. Pozytywną ocenę otrzymało 97% dysponentów części budżetowych państwa, państwowych funduszy celowych, agencji wykonawczych i państwowych osób prawnych objętych w 2017 r. kontrolą wykonania budżetu państwa. Na realizację podzadania „Przygotowanie i wykonanie kontroli oraz upublicznianie ich wyników” wydatkowano środki w wysokości 270 526 tys. zł. Do monitorowania realizacji podzadania użyto miernika liczba wystąpień pokontrolnych przedstawiających ocenę kontrolo-

wanej działalności. W 2017 r. wykonano 2196 wystąpienia pokontrolne przedstawiające ocenę kontrolowanej działalności.

Na realizację podzadania „Przygotowanie analizy wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej oraz innych raportów dotyczących funkcjonowania państwa” wydatkowane zostały środki w wysokości 772 tys. zł. Cel podzadania został osiągnięty przez przekazanie Sejmowi wiarygodnych informacji i opinii niezbędnych przy debacie na temat absolutorium dla Rady Ministrów oraz informacji o wynikach przeprowadzonych kontroli. Do monitorowania realizacji podzadania użyto miernika liczba dokumentów przedstawianych Sejmowi. Na 2017 r. zaplanowano przedstawienie 210 dokumentów. Na realizację podzadania „Wykonanie niekontrolnych funkcji naczelnego organu kontroli państwowej” wydatkowane zostały środki w wysokości 6241 tys. zł. Celem zadania było zwiększenie wpływu NIK jako naczelnego organu kontroli państwowej na system kontroli w państwie. Do monitorowania realizacji podzadania użyto miernika liczba informacji i wzmianek w mediach o działalności i kontrolach NIK.

Proces finansowania poszczególnych działań przebiegał zgodnie z założeniami. Założony na rok 2017 program działań statutowych został zrealizowany.

Na zakończenie chciałbym podkreślić, że realizacja budżetu Najwyższej Izby Kontroli w roku 2017 była konsekwencją działań wszystkich służb Izby, przed którymi – jak wspominałem wcześniej – wytyczono oszczędnościowy program gospodarowania środkami budżetowymi, głównie w obszarze działalności inwestycyjnej. Pragnę również podkreślić, że w toku wykonywania budżetu przestrzegano ustawowych zasad gospodarowania środkami publicznymi. Wydatki dokonywane były z zastosowaniem ustawy – Prawo zamówień publicznych w sposób racjonalny, oszczędny i celowy, a uzyskane dochody odprowadzane były na bieżąco na rachunek dochodów budżetu państwa w terminach wynikających z obowiązujących regulacji prawnych.

To jest podsumowanie realizacji naszego budżetu w roku 2017. Oczywiście, jak zwykle, gorąca prośba o pozytywne zaopiniowanie przez Komisję naszego budżetu. Ja wraz ze współpracownikami jesteśmy do państwa dyspozycji, w razie ewentualnych pytań. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Wojciech Szarama (PiS):

Dziękuję. Proszę o koreferat – pan przewodniczący Tadeusz Dziuba.

Poseł Tadeusz Dziuba (PiS):

Panie przewodniczący, panie prezesie, szanowni państwo. Omawiamy wykonanie budżetu Najwyższej Izby Kontroli za 2017 r., więc dobrze byłoby prowadzić w tej sprawie dyskusję w kontekście debaty sprzed półtora roku na temat planu finansowego na 2017. O tyle jest to sensowne, że – przypomnę – wówczas wskazaliśmy, iż niektóre pozycje wydatków zostały określone nadmiarowo. Mówiłem nawet, że celowo nadmiarowo właśnie po to, żeby mieć własną rezerwę budżetową. Zresztą rekomendowaliśmy wówczas nieznaczne obciążenie budżetu NIK (o ile pamiętam o 0,5%), co zostało zaakceptowane. I właśnie w kontekście tego wątku chcę mówić o całości tego dokumentu.

Otóż, właściwe we wszystkich pozycjach wydatków nieinwestycyjnych nakłady, jakie poniesiono, były mniejsze od planowanych. Wymienię tu kilka pozycji. Szczególnie mniejsze wydatki, w relacji do planu, to: wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń – na poziomie 75% planu, wynagrodzenie bezosobowe – 63% planu, podróże krajowe – mniej więcej ¾ zaplanowanych wydatków, podróże zagraniczne – mniej więcej 2/3 zaplanowanych wydatków, szkolenia pracowników – niecałe 70% wydatków zaplanowanych. Tak więc, nawet już teraz po wykonaniu budżetu widzimy, że tendencja do nadmiarowego planowania wydatków jest dosyć silnie utrwalona w Najwyższej Izbie Kontroli. Potwierdza to zresztą sama Izba w dokumencie wyraźnie pisząc, że źródło z wydatków większych, czyli tych inwestycyjnych, było w tym, że „wygospodarowano” środki – jak określiła to Izba – m.in. z pozycji, które poprzednio przytoczyłem.

Muszę tu dla porządku powiedzieć, że oczywiście ponoszenie wydatków bieżących w sposób oszczędny jest zaletą. Ale taką samą zaletą byłoby planowanie wydatków bez tych ukrytych rezerw.

O ile więc wydatki bieżące w większości pozycji były wydawane w rozmiarze mniejszym niż planowane, o tyle wydatki o charakterze inwestycyjnym były większe od planowanych. Wydatki inwestycyjne o około 17% od planowanych, a na zakupy inwestycyjne mniej więcej o ¼ więcej. Tutaj trzeba wyraźnie powiedzieć, że pomnażanie wartości majątku Skarbu Państwa poprzez inwestycje (czy to substancję trwałą, czy poprzez dokonywanie zakupów) należy ocenić pozytywnie. Oczywiście pod warunkiem, że to inwestowanie jest sensowne, czyli jeśli jest rzeczowo uzasadnione i nie jest rozrzutne. Niestety, na podstawie dostarczonych materiałów nie możemy tego ocenić. Bardzo niewiele informacji na temat czy to inwestycji, czy zakupów inwestycyjnych jest w przedstawionych materiałach – przynajmniej tych, które ja uzyskałem. Mówiąc szczerze nawet nie znamy wszystkich tytułów inwestycyjnych, nie mówiąc o ich rzeczowym uzasadnieniu.

To nasunęło mi taką refleksję, panie przewodniczący, na przyszłość – może warto, aby nasza Komisja przyjęła zasadę, iż jedno posiedzenie w roku poświęcamy inwestycjom Najwyższej Izby Kontroli. Na przykład ostatnie posiedzenie w grudniu danego roku. Strzeżonego Pan Bóg strzeże. Najwyższej Izbie Kontroli myślę, że też dobrze się przysłuży to, że jakaś instytucja – mianowicie sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej – raz w roku będzie już precyzyjnie, być może z udziałem niezależnych ekspertów, ten front inwestycyjny Izby oceniała. To tyle o wydatkach.

Teraz o budżecie zadaniowym. Z danych w dostarczonych materiałach wynika, że 97,5% nakładów z budżetu NIK można przypisać przygotowywaniu, wykonywaniu i upublicznianiu kontroli, a 0,3% nakładów z budżetu NIK na analizę wykonywania – cytuję – „budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej oraz innych raportów dotyczących funkcjonowania państwa”. Gdy mówię, to może nie jest to tak plastyczne, ale jak się czyta to od razu rzuca się w oczy, iż te proporcje są zastanawiające. I raczej od razu nasuwa się pytanie – by nie powiedzieć podejrzenie – o metody przypisywania kwot kolejnym grupom czynności pracowników NIK. No, bo jeśli z budżetu NIK tylko 0,3% przeznaczają się „analizy wykonywania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej oraz innych raportów dotyczących funkcjonowania państwa” to chyba coś jest nie w porządku. Mówię o tym, nie w kontekście, broń Boże, nagany. Bo, jak wiemy, z budżetem zadaniowym mają problemy wszystkie instytucje państwowe. Doskonale o tym wiemy. Ja mówię z intencją, żeby może Najwyższa Izba Kontroli po prostu przemyślała metodykę kwalifikowania wydatków do poszczególnych zadań przypisywanych NIK.

Odrębną sprawą są mierniki. Ja już wielokrotnie na ten temat się wypowiadałem. W tym roku też powiem, że mierniki wykonywania przez NIK przypisywanych jej zadań czy podzadań, czy działań, są co najmniej dyskusyjne, by nie powiedzieć chybione. Na przykład, miarą wspierania sprawnego funkcjonowania państwa, według Izby, ma być odpowiednio wysoki odsetek pozytywnych ocen dysponentów budżetowych. W moim przekonaniu równie dobrze można byłoby pokusić się o przedstawienie koncepcji dokładnie przeciwnej. Tak więc, sprawa jest co najmniej niejasna. Inny przykład – miarą przekazywania Sejmowi wiarygodnych informacji i opinii ma być – zdaniem Izby – liczba dokumentów przekazanych Sejmowi. Co ma piernik do wiatraka? Nie wiadomo. Tak więc, jest to kwestia od lat się powtarzająca. NIK wyraźnie nie chce tego zmienić ani nawet zastanowić się, jak mi się wydaje, bo z roku na rok ta sama konwencja mierników się powtarza. Zatem, apeluję nie wiem po raz który, żeby tę kwestię przemyśleć. Bo skoro już utrzymujemy tą instytucję sprawozdawczą budżetu zadaniowego, to trzeba byłoby to robić logicznie i porządnie.

To tyle, panie przewodniczący, moich uwag na uwag wykonania budżetu zeszłorocznego. Rekomenduję opinię pozytywną o wykonaniu budżetu Najwyższej Izby Kontroli w roku 2017.

Przewodniczący poseł Wojciech Szarama (PiS):

Dziękuję. Czy państwo posłowie mają jakieś uwagi, pytania? Jeśli nie usłyszę sprzeciwu, to stwierdzam – zgodnie z wnioskiem posła koreferenta – że Komisja pozytywnie zaopiniowała sprawozdanie z wykonania budżetu państwa w 2017 r. w zakresie części budżetowej 07 – Najwyższa Izba Kontroli. Sprzeciwu nie słyszę.

Do przedstawienia opinii Komisji na posiedzeniu Komisji Finansów publicznych, w zakresie części budżetowej 07, proponuję upoważnić pana posła Tadeusza Dziubę. Czy jest ktoś przeciw? Nie słyszę. Zatem Komisja rekomenduje pana posła.

Bardzo państwu dziękuję, panie dyrektorze. Przechodzimy do realizacji kolejnego punktu, czyli rozpatrzenia i zaopiniowania dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli, w zakresie części budżetowej 12 – Państwowa Inspekcja Pracy. Proszę przedstawiciela Państwowej Inspekcji Pracy o zwięzłe przedstawienie wykonania budżetu państwa w zakresie części budżetowej 12.

Główny Inspektor Pracy Wiesław Łyszczek:

Panie przewodniczący, panie, panowie posłowie. Przedłożona Wysokiej Komisji informacja z wykonania budżetu Państwowej Inspekcji Pracy za 2017 r. ma układ analogiczny, jak w latach ubiegłych. Zawiera zarówno zwięzłe omówienie realizacji zadań urzędu, jak i syntetyczną prezentację wykonania dochodów i wydatków budżetowych w części 12 budżetu państwa, w tym także wydatków w układzie zadaniowym. W moim wystąpieniu chciałbym pokrótce przedstawić najistotniejsze informacje, dotyczące wykonania budżetu Inspekcji.

Zgodnie z ustawą budżetową na 2017 r. plan dochodów urzędu 1116 tys. zł, a plan wydatków budżetowych 323 643 tys. zł. Wykonanie dochodów budżetowych wyniosło 2066 tys. zł, tj. 127,8% planu. W przedłożonej państwu informacji zawarte jest szczegółowe omówienie wykonania dochodów według paragrafów klasyfikacji budżetowej, jak również wyjaśnienie różnic między planem a wykonaniem w tym zakresie. Chciałbym w tym miejscu przypomnieć, że plan dochodów jest tylko ich prognozą, a faktyczne wykonanie niejednokrotnie odbiega od założonego planu. Ta sytuacja ma właśnie miejsce, w związku ze specyfikacją dochodów Państwowej Inspekcji Pracy. Są to bowiem dochody głównie z grzywien w celu przymuszenia czy z kar nakładanych na podstawie ustawy o transporcie drogowym, jak też niemożliwych do przewidzenia kar od kontrahentów z tytułu nieprawidłowej realizacji umów.

Z kolei wykonanie wydatków budżetowych w roku 2017 wyniosło 321 444 tys. zł, tj. 99,3% planu. Omówienie wykonania planu wydatków według grup chciałbym zacząć od wydatków, które stanowią 81% ogółu wydatków urzędu, tj. od wynagrodzeń oraz pochodnych od nich. Wydatki w tej grupie w 2017 r. wyniosły 262 387 tys. zł. Stan zatrudnienia w urzędzie na dzień 31 grudnia 2017 r. wynosił 2552 etaty, a średnie wynagrodzenie według angaży na ten dzień wyniosło 6023 zł. Oczywiście przeciętne miesięczne wynagrodzenie wraz z nagrodami z funduszu nagród, z nagrodami jubileuszowymi, odprawami emerytalnymi, było wyższe i w 2017 r. wyniosło 7119, 11 zł. Uwzględniając dodatkowe wynagrodzenie roczne przeciętne miesięczne wynagrodzenie wyniosło 7586,71 gr. Rok 2017 był drugim z kolei rokiem, w którym nastąpił wzrost funduszu płac, po wcześniejszych sześciu latach bez wzrostu wynagrodzeń. Podniesienie wynagrodzeń w urzędzie jest niezwykle ważne dla zatrzymania w Państwowej Inspekcji Pracy najbardziej wykwalifikowanych specjalistów i pozyskanie nowych, a tym samym dla odbudowania kadry inspektorskiej. W dalszym ciągu poziom wynagrodzeń w Państwowej Inspekcji Pracy nie jest konkurencyjny w porównaniu do ofert na wolnym rynku dla osób o podobnych kwalifikacjach, którym podmioty prywatne mogą zaproponować o wiele lepsze warunki finansowe. Wpływa to na trudności w pozyskiwaniu wartościowych pracowników z rynku zewnętrznego z zamiarem przygotowania ich do zawodu inspektora pracy.

Wzrost funduszu wynikał nie tylko ze środków na podwyżki wynagrodzeń, ale i na wzrost zatrudnienia. Urząd otrzymał 4317 tys. zł na zatrudnienie 59 nowych pracowników. Przyznanie nowych etatów wiązało się z nałożeniem na nasz urząd w 2017 r. kolejnych nowych zadań. Każdy z okręgowych inspektoratów pracy otrzymał tyle etatów ile jest w jednostce oddziałów oraz jeden etat do siedziby okręgowego inspektoratu pracy. Ponadto jeden etat przypadł na Główny Inspektorat Pracy.

Te dodatkowe zadania przypisane Państwowej Inspekcji Pracy w 2017 r. to: kontrola wypłacania wynagrodzenia w wysokości minimalnej stawki godzinowej, kontrola

w zakresie ochrony osób wykonujących pracę tymczasową na podstawie umów prawa cywilnego oraz w związku z prowadzeniem nowych zezwoleń na pracę cudzoziemców, wypełnianie postanowień ustawy o sposobie ustalenia najniższego wynagrodzenia zasadniczego pracowników wykonujących zawody medyczne zatrudnionych w podmiotach leczniczych.

Jednak mimo przeprowadzonych podwyżek nie udało się w 2017 r. zwiększyć zatrudnienia w urzędzie. Z jednej strony w trakcie roku miały miejsce odejścia pracowników z Inspekcji (głównie na emerytury), z drugiej strony trudności w pozyskiwaniu pracowników spowodowały, że zostało zatrudnionych tylko 56 nowych osób, z których 21 rozpoczęło szkolenie inspektorskie.

Rozpoczęte w 2016 r. zmiany organizacyjne w urzędzie przez ówczesnego Głównego Inspektora Pracy oraz jego niespodziewane odejście w 2017 r. to główne powody braku wzrostu zatrudnienia w 2017 r. Mimo to urząd zrealizował zaplanowane na 2017 r. zadania. Było to możliwe dzięki wzmocnionemu wysiłkowi i zaangażowaniu pracowników, za co otrzymali oni rekompensatę w formie przyznanych nagród.

Stanowisko Głównego Inspektora Pracy objąłem 10 października 2017 r. Po przeanalizowaniu potrzeb i możliwości urzędu w zakresie zatrudnienia i pozyskania niezbędnych fachowców podjąłem już w bieżącym roku zintensyfikowane działania zmierzające do wzmocnienia kadrowego urzędu. W okresie od 1 stycznia do 8 czerwca br. zatrudnionych zostało w urzędzie 77 osób. Niestety, jest to tylko o 8 osób więcej niż liczba osób, z którymi rozwiązano stosunek pracy. Wśród 69 osób, z którymi rozwiązano stosunek pracy, 39 osób skorzystało z uprawnień emerytalnych (i nie jest to ostateczna liczba osób, które w roku bieżącym skorzystają z tych uprawnień). Przed urzędem jest jeszcze wiele pracy związanych z naborem nowych kandydatów, którzy uzupełniają ubytki z 2017 r., czy też z 2018 r. W 2017 r. stosunek pracy rozwiązano ze 144 osobami, w tym 91 skorzystało z uprawnień emerytalnych.

Zanim przejdę dalej, chciałbym podkreślić, że utrzymując w urzędzie odpowiedni wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych Państwowa Inspekcja Pracy od kilku już lat nie płaci składek na PFRON.

Kolejną znaczącą grupę wydatków stanowią pozostałe wydatki bieżące. Są to wydatki związane z bieżącym funkcjonowaniem urzędu, głównie czynsze, wydatki na utrzymanie i remonty siedzib oraz mienia, wydatki na zakup materiałów biurowych i wyposażenia, jak również wydatki na podróże służbowe pracowników czy koszty ich szkolenia. W 2017 r. wyniosły one 42 052 tys. zł, tj. 97,9% planu po zmianach. W związku z obniżeniem przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przedłożonych w projekcie budżetu wydatków Państwowej Inspekcji Pracy na rok 2017 o kwotę 9147 tys. zł urząd zmuszony był do ograniczenia do niezbędnego minimum wszelkich zakupów oraz usług, co spowodowało m.in. ograniczenie działań prewencyjno-promocyjnych, jak również wydatków związanych z remontami siedzib, szkoleniami itp.

Po dokonaniu analizy wykonania wydatków za III kwartał ubiegłego roku okazało się, że w wyniku podjętych decyzji wystąpiły niewielkie oszczędności, które pozwoliły na zrealizowanie niektórych wydatków przesuniętych do planu na 2018 r. Jednakże krótki czas na ich realizację, zwłaszcza przy stosowaniu procedur przetargowych, wykluczył możliwość ich stuprocentowej realizacji.

Wywiązując się ze zobowiązania złożonego 2 lata temu podczas prac nad budżetem na 2016 r., w prezentowanym materiale opisaliśmy wydatki związane z działalnością prewencyjno-promocyjną. W 2017 wyniosły one 1795 tys. zł.

Kolejną grupę stanowią wydatki majątkowe w kwocie 15 149 tys. zł, na które składają się inwestycje budowlane oraz zakupy inwestycyjne. Wśród inwestycji budowlanych zdecydowanie największą pozycją są prace budowlane w nieruchomości przeznaczonych na nową siedzibę Okręgowego Inspektoratu Pracy w Katowicach. Dzięki wydatkom w kwocie 9183 tys. zł poniesionym w 2017 r. udało się zrealizować ostatni etap inwestycji i obiekt przeznaczono w grudniu zeszłego roku do użytkowania.

Kolejną istotną inwestycją była przebudowa przejętej w trwałą zarząd nieruchomości w Gdyni przeznaczonych na zaspokojenie potrzeb Państwowej Inspekcji Pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Gdańsku Oddział w Gdyni, w tym Sekcji Krajowej Gospo-

darki Morskiej. W 2017 r. zakończony został zasadniczy etap prac budowlanych umożliwiających bezpieczną eksploatację budynku, bez narażenia na degradację w okresie zimowym. W 2017 r. wydatki z tego tytułu wyniosły 1660 tys. zł.

Z kolei dzięki wydatkom na zakupy inwestycyjne udało się doposażyć urząd w niezbędny sprzęt komputerowy i oprogramowanie, jak również nabyć 13 samochodów osobowych przeznaczonych przede wszystkim na działalność kontrolną inspektorów pracy.

Na pozostałą kwotę wydatków złożyły się świadczenia na rzecz osób fizycznych w wysokości 1673 tys. zł oraz współfinansowanie projektów z udziałem środków europejskich w kwocie 183 tys. zł.

Panie i panowie posłowie. Wydatkowane w 2017 r. środki pozwoliły urzędowi na realizację wszystkich zadań ustawowych, zarówno nadzorczo-kontrolnych, jak i w zakresie prewencji i promocji. Inspektorzy pracy przeprowadzili w 2017 r. blisko 81 tysięcy kontroli u pracodawców i przedsiębiorców. Przyniosły one likwidację bezpośrednich zagrożeń zdrowia i życia dla ponad 77 tysięcy osób. Dzięki naszym działaniom około 17 tysięcy osób pracujących na podstawie umowy cywilnoprawnej lub bez żadnej umowy uzyskało umowę o pracę. Inspektorzy pracy wyegzekwowali ponad 136 mln zł niewypłaconych wynagrodzeń i innych świadczeń ze stosunku pracy. To tylko niektóre z wymiernych dla społeczeństwa efektów ubiegłorocznych działań urzędu.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo. Dziękując za uwagę proszę Wysoką Komisję o pozytywne rozpatrzenie sprawozdania z wykonania budżetu państwa za 2017 r. w zakresie części budżetowej 12 – Państwowa Inspekcja Pracy. W przypadku pytań jestem wraz z moimi współpracownikami do dyspozycji pań i panów posłów.

Przewodniczący poseł Janusz Śniadek (PiS):

Dziękuję bardzo. Jednocześnie chcę poinformować państwa, że pan przewodniczący Szarama wychodząc już udzielił mi głosu do wygłoszenia koreferatu do informacji pana... A tak, dziękuję za słuszną uwagę, iż powinienem jeszcze poprosić przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli o ustosunkowanie się.

Dyrektor Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny NIK Jacek Szczerbiński:

Dziękuję. Szanowny panie przewodniczący, panie posłanki, panowie posłowie, Wysoka Komisjo, szanowni państwo. Najważniejsza informacja – Najwyższa Izba Kontroli po wykonaniu kontroli wykonania budżetu państwa w roku 2017 w części budżetowej 12 – Państwowa Inspekcja Pracy sformułowana pozytywną ocenę wykonania tego budżetu.

Jeżeli chodzi o dochody, to ze względu na ich niewielki udział w dochodach budżetu państwa (około 2000 tys. zł) kontrole przeprowadziliśmy w oparciu o analizę porównawczą danych do poprzedniego roku. Odnosiło się to również do metodyki badania finansowego, które, jeśli nie wykazywało w latach poprzednich nieprawidłowości w zakresie realizacji dochodów, jest ograniczone właśnie do analizy porównawczej danych. W tym roku nie stwierdziliśmy również nieprawidłowości w realizacji dochodów.

Jeśli chodzi o wydatki stwierdziliśmy, że zostały wykonane zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych i aktach wykonawczych do tej ustawy, a więc z zachowaniem zasad gospodarności i celowości, prawidłowości gospodarowania środkami publicznymi. To, na co zwróciliśmy uwagę i co też płynęło z wypowiedzi, referatu pana głównego inspektora, pana ministra, to jest problem z zatrudnieniem w Państwowej Inspekcji Pracy. Najwyższa Izba Kontroli w swojej informacji o wynikach kontroli zwraca na to szczególną uwagę – rok 2017 jest już kolejnym rokiem, w którym spada zatrudnienie w Państwowej Inspekcji Pracy. I jeśli rok 2017 to jest 101 etatów mniej niż w roku 2016, to w roku 2016 też było prawie 100 mniej niż było w 2015 r. Tak więc, przez dwa lata ubyło prawie 200 etatów, pomimo że zwiększa się w ustawie budżetowej kwota zatrudnienia i ilość etatów, nie udaje się tego planu zrealizować od kilku lat. Naszym zdaniem może to wpływać na utrudnienie wykonywania zadań. Stąd też słowa pochwały i podziwu dla Państwowej Inspekcji Pracy, że przy tak uszczuplonych możliwościach działania, ze względu na niewykonanie planu zatrudnienia, udaje się zrealizować zadania ustawowe.

Ustalenia kontroli uzasadniają też pozytywną ocenę wiarygodności ksiąg rachunkowych. W odniesieniu do rocznych sprawozdań budżetowych i kwartalnych sprawozdań

w zakresie operacji finansowych oraz ich zgodności z zasadami rachunkowości, pozytywnie oceniliśmy funkcjonowanie polityki rachunkowości Państwowej Inspekcji Pracy oraz mechanizmów kontroli zarządczej. Tak, że generalnie nasza opinia jest pozytywna do wykonania budżetu. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Janusz Śniadek (PiS):

Dziękuję bardzo panie dyrektorze. Jeszcze raz przepraszam za drobną wpadkę na początku. Natomiast, jeśli państwo pozwolicie, swój koreferat poprowadzę nieco odmiennie. Nie będę się ograniczał tylko do specyfikacji liczb, a rozpocznę bardziej od komentarza. Zwłaszcza do jednej sprawy, którą pan dyrektor podniósł pod koniec swojego wystąpienia, mówiąc o szczególnym docenieniu tego, że Państwowa Inspekcja Pracy realizuje plan nie tylko wydatków, ale co najistotniejsze – co też tu wybrzmiało z ust pana ministra głównego inspektora – że zrealizowała też wszystkie zaplanowane zadania. To jest niesłychanie cenne, zwłaszcza w sytuacji tej kurczącej się obsady, kiedy przeciętne roczne zatrudnienie wyniosło 2444 etaty i było mniejsze o 122 w stosunku do roku poprzedniego. To powtarza się zarówno w informacji pana ministra, jaki i informacji NIK. To trochę współgra z pewną tezą, która wybrzmiała wczoraj na posiedzeniu naszej Komisji, wspólnym zresztą z Komisją Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, kiedy rozmawialiśmy o regionalnych izbach obrachunkowych. Bo ten problem niejako się powieliła w coraz większej ilości instytucji państwowych, ze względu na pewną stagnację wynagrodzeń – tak to nazwijmy, gdyż nie jest tak, iż te wynagrodzenia nie rosną w ogóle. Nawet jak tu przeczytałem, to byłem mile zaskoczony, że to średnie wynagrodzenie wzrosło w stosunku do roku poprzedniego bodajże o ponad 8%. Zderzyłem to z tą historią, że w zeszłym roku przy procedowaniu budżetu udało się nam początkowo uzyskać ten wzrost ośmioprocentowy, jednak ostatecznie „przyszedł walec i wyrównał” i we wszystkich instytucjach budżetowych sprowadzono go chyba do około 6%. Czyli tu również ten budżet początkowo wydawał się sukcesem wynegocjowanym dla Inspekcji, ale został obcięty. Tak czy inaczej pomimo, że udaje się realizować zadania, ten wzrost płac jest niewystarczający. Średnioroczne wynagrodzenie bez uwzględnienia tej tzw. trzynastki wynosi troszkę ponad 7000- 7100 zł. Wydawałoby się, że to niemało, ale zważywszy na poziom kompetencji i to, jak bardzo poszukiwane są na rynku osoby posiadające te kompetencje, okazuje się to niewystarczające i ciągle obserwujemy odpływ wysoko wykwalifikowanej kadry, która często... Przepraszam, odwołam się do wyjazdowego posiedzenia Rady Ochrony Pracy w Gdyni, gdzie mówiliśmy o stresie w pracy. Dla mnie właśnie ta niemożność spełnienia oczekiwań dotyczących wynagrodzeń jest źródłem nieustającego stresu. Tam w ogóle definiowano stres jako schorzenie czy największe zagrożenie dla zdrowia w XXI wieku, ale wskazywano również – co w raportach PIP się pojawiło – że bardzo często dla pracowników równie ważnym argumentem jak poziom wynagrodzeń jest kwestia stosunków w pracy, pewnej atmosfery. I ja gorąco w to wierzę, że Państwowej Inspekcji Pracy nie tylko ten poziom wynagrodzeń, ale właśnie te stosunki międzyludzkie, relacje z kadrami powodują, iż ten odpływ pracowników nie jest tak duży, jak mógłby być. Tego gratuluję zarówno z pozycji Komisji do Spraw Kontroli Państwowej, jak i Rady Ochrony Pracy. W ramach ogólnego nadzoru nad Inspekcją, jaki sprawujemy, przyjmuję to i wyrażam zadowolenie, i kieruję wyrazy podziękowania dla kierownictwa Inspekcji. Gratuluję i dziękuję, że pomimo tych trudnych uwarunkowań budżetowych i ciąglego niezaspokojenia oczekiwań – bo jak patrzę, to przeszło 2/3 budżetu jest przeznaczane na fundusz płac – to jednak największym majątkiem Inspekcji są ludzie. I w ten majątek trzeba jak najwięcej inwestować. Bo przypomnę, że w tym roku przybyło ogromne, nowe, zadanie związane z handlem w niedziele. Parlament nie szczędzi nowych regulacji obarczając Inspekcję zadaniem kontroli i egzekucji tego prawa.

I tu puentuję oczywiście tym samym wnioskiem, co Najwyższa Izba Kontroli, o przyjęcie sprawozdania. Wyrażając jednocześnie nadzieję, że przy okazji uchwalania budżetu na rok kolejny będziemy próbowali – w każdym razie takie zapewnienie artykułuję – i będziemy robili wszystko, żeby tym oczekiwaniom czy zaspokojeniu potrzeb placowych sprostać. Dziękuję. Jeszcze raz proszę o przyjęcie sprawozdania.

Przewodniczący poseł Wojciech Szarama (PiS):

Dziękuję bardzo. Czy są jakieś uwagi, jakieś pytanie ze strony państwa posłów? Nie ma. Zatem, jeśli nie usłyszę sprzeciwu, to uznam, że Komisja pozytywnie zaopiniowała sprawozdanie z wykonania budżetu za rok 2017 w części 12 – Państwowa Inspekcja Pracy. Sprzeciwu nie słyszę. Proponuję państwu, aby na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych stanowisko naszej Komisji zostało przedstawione przez pana posła Janusza Śniadka. Czy jest ktoś przeciw? Dziękuję, nie słyszę. Zatem upoważniliśmy pana posła. To wszystko. Jeszcze raz przypominam, że spotykamy się 27 czerwca o godzinie 13.00 i o godzinie 14.00 na posiedzeniach Komisji. Państwu bardzo dziękuję. Dziękuję panie dyrektorze. Dziękuję wszystkim współpracownikom.

Zamykam posiedzenie Komisji do Spraw Kontroli Państwowej.